

Dom, da vil sikkert Kvinden og Samfundets Læsere af et fuldt Hjerte godkende dette Arbejde, og den Taknemlighed, som allerede i Sommer paa Fællesmødet i Rønne flere Gange gav sig Udtryk, vil i Dag som med én Røst slutte sig til disse simple Takkelinier, og saaledes indfri noget af den Gæld, hvori vi staar til hende og til alle dem, som har

baaret deres Del af Dagens Byrde frivillig og for intet.

Vi tager altsaa i Dag Afsked med Fru Redaktør Esther Carstensen, men vi vil haabe, at hendes kloge og besindige Røst ikke derfor vil forsvinde fra Bladets Spalter, men lyde jævnlig til os med den Klang af Ægthed og velovervejet Salighed, som er Fru Carstensens

Styrke, ligesom vi i det hele taget vil haabe, at den lille trofaste Medarbejderskare, som har hjulpet hende gennem 5 Aar, ogsaa vil give den nye Redaktion sin Støtte og hjælpe den at bygge videre paa det sikre Grundlag, som Fru Carstensens forstandige Ledelse omsider har skabt for Dansk Kvindesamfunds gamle og ansete Blad.

Grundlovsforslagets Forhistorie.

Medens vi Kvinder sidder som ørkesløse Tilskuere ved den store og afgørende Grundlovskamp, som Mændene nu udkæmper paa egne og vore Vegne, kan det være os en baade nyttig og opmuntrende Tidsfordriv at dvæle i Mindet ved de Forpostfægtninger, som har dannet Indledningen til det egentlige Hovedslag.

Grundlovsforslagets Forhistorie er i store Træk denne:

I Samlingen 1905—06 fremsatte daværende Konsejlpræsident *I. C. Christensen* i Folketinget et Forslag til Ændring af Grundlovens § 32.

Forslaget lød saaledes:

„Grundlovens § 32, første Punktum (Antallet af Folketingets Medlemmer skal omtrent være efter Forholdet 1 Medlem til 16,000) forandres til: „Tallet af Folketingets Medlemmer er 132“.

Forslaget vedtoges i Folketinget, dog med denne Affattelse:

„Tallet af Folketingets Medlemmer skal være mindst 124, højst 132.“

Saaledes oversendtes det til Landstinget, hvor det kun naaede en 1ste Behandling og Henvisning til Udvalg.

I Samlingen 1906—07 fremsattes Forslaget i samme Skikkelse i Landstinget, men afvistes, da Konsejlpræsidenten ikke vilde besvare en Forespørgsel fra de frikonservative om, hvorledes Regeringen ved en eventuel Landstingsopløsning vilde forholde sig overfor de kongevalgte Landstingsmedlemmer.

Hermed ansaa man Vejen til

en retfærdigere Valgkredsordning gennem en Grundlovsændring foreløbig for spærret og rettede en Tid sine Bestræbelser mod Opfyldelsen af Grundlovens § 32.

I April 1907 anmeldte *det socialdemokratiske Parti* i Folketinget Forslag om Nedsættelsen af en Kommission til at udarbejde Forslag til en Omordning af Valgkredsene i Overensstemmelse med Grundlovens § 32. Forslaget kom dog ikke til Behandling.

Den 9. Oktober 1907 fremsatte samme Parti i Folketinget Forslag til Ændring af Grundlovens §§ 30, 31 og 35—39. Ifølge dette Forslag udvidedes Valgretten til Kvinder og Tyende, og Valgretsaldere nedsattes til det fyldte 21 Aar.

Ordføreren (Borgbjerg) udtalte ved Forelæggelsen bl. a.: „Dette Forslag gaar ud paa at faa ændret de Paragraffer, der vedrører Valgretten til Folketinget og Valgmandsvalgene til Landstinget, saa vi faar virkelig almindelig Valgret. Det er nemlig Sagen, at det vi kalder almindelig Valgret og som fra en vis Side set ogsaa er det, ikke fuldt ud er almindelig Valgret. *Den ene Halvdel er udelukket derfra, nemlig Kvinderne.*“*) Forslaget henvistes til Udvalg, men naaede ikke videre.

Den 24. Febr. 1909 fremsatte *Konsejlpræsident Neergaard* i Landstinget det i Samlingen 1906—07 samme Sted fremsatte For-

slag til Ændring af Grundlovens § 32, men det blev igen afvist, fordi Konsejlpræsidenten nægtede at udtale sig om Ministeriets Stilling til de kongevalgte Landstingsmedlemmer under en eventuel Opløsning.

Den 5. Oktbr. 1909 fremsatte *det radikale Parti* i Folketinget et Forslag til Ændringer af Grundlovens Afsnit IV samt §§ 24, 53 og 95.

Dette Forslag udvidede Valgretten til Kvinder og Tyende og nedsatte Valgretsaldere til det fyldte 25 Aar; afskaffede endvidere den privilegerede Valgret til Landstinget og de kongevalgte Landstingsmedlemmer, indførte Forholdstalsvalg ved Valg af Valgmænd og Folkeafstemninger om visse vedtagne Lovforslag, naar mindst 50,000 Folketingsvælgere begærede det. Forslag til Grundlovsændringer skulde efter at være vedtagne i begge Ting forelægges Vælgerne til Godkendelse eller Forkastelse.

Forslaget kom til 1ste Behandling den 29. Novbr., efter at de radikale havde dannet Ministerium den 28. Oktbr., og henvistes til Udvalg. Til samme Udvalg henvistes et Forslag af Socialdemokraterne om Nedsættelse af en Kommission til Undersøgelse af Spørgsmaalet om en fyldestgørende Grundlovsrevision.

Udvalget afgav sin Betænkning den 19. Marts med N. Neergaard som Ordfører. Betænkningen udtalte, at der fra alle Sider i Udvalget havde været Enighed om, at den Tid næppe kunde være fjern, hvor en almindelig Revi-

*) Alle Udhævelser af os.